

FM: Pirmajos divos mēnešos COVID-19 ietekme kopbudžetā vēl nav jūtama

Publicēts: 25.03.2020.

Gada pirmajos divos mēnešos koronavīrusa COVID-19 ietekme kopbudžetā vēl nebija vērojama. Kopbudžeta ieņēmumi bija par 0,6% augstāki nekā pērn janvārī-februārī, bet izdevumi palielinājās par 4,6%, savukārt pārpalikuma apmērs kopbudžetā sasniedza 215,6 miljonus eiro un bija par 66,9 miljoniem eiro zemāks nekā 2019. gada attiecīgajā periodā.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumos saņemti 1 994,2 miljoni eiro, kas bija par 12,1 miljonu eiro jeb 0,6% vairāk nekā 2019. gada janvārī-februārī. Gada sākumā vērojams augsts nodokļu ieņēmumu pieaugums (+10,3%), kas saistīts ar pieaugumu ieņēmumos no darbaspēka nodokļiem. Savukārt ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP) ieņēmumi, ņemot vērā augsto saņemto ieņēmumu apmēru 2019. gada nogalē, būtiski samazinājās (-30,4%), kas arī ietekmēja pieticīgo ieņēmumu pieaugumu kopbudžetā gada pirmajos mēnešos. ĀFP ieņēmumos saņemti 308,8 miljoni eiro, kas bija par 134,7 miljoniem eiro mazāk, salīdzinot ar 2019. gada janvārī-februārī.

ĀFP ieņēmumiem samazinoties, valsts pamatbudžetā janvārī-februārī veidojās 9,3 miljonu eiro deficīts, kamēr pērn attiecīgajā periodā bija 99,8 miljonu eiro pārpalikums. Turpretī valsts speciālajā budžetā un pašvaldību budžetā, palielinoties ieņēmumiem no darbaspēka nodokļiem, šā gada pirmajos divos mēnešos veidojās pārpalikums, kura apmērs bija attiecīgi par 5,2 miljoniem eiro un 32,5 miljoniem eiro lielāks nekā 2019. gada janvārī-februārī.

Nodokļu ieņēmumos gada pirmajos divos mēnešos saņemti 1 538,9 miljoni eiro, kas ir par 143,7 miljoniem eiro vairāk nekā 2019. gada sākumā. Jāatzīmē, ka gada pirmajos divos mēnešos kopbudžeta nodokļu ieņēmumi saņemti virs plānotā. Nodokļu ieņēmumu plāns kopbudžetā tika izpildīts 105,6% apmērā jeb saņemtie ieņēmumi plānu pārsniedza par 81,3 miljoniem eiro. Plāna pārpildi lielākoties sekmēja augstāki ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, kas tika saņemti 72,2 miljonu eiro jeb 25,6% apmērā virs plāna. To ietekmēja galvenokārt norēķini par uzņēmumu dividenžu izmaksu fiziskām personām 2019. gada nogalē. Augstāki nekā plānoti gada sākumā ieņēmumi kopbudžetā bijuši arī no sociālās apdrošināšanas iemaksām (+21,9 miljoni eiro) un nekustamā īpašuma nodokļa (+6,4 miljoni eiro).

Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumi saņemti gandrīz plānotajā apmērā (99,1%). Līdz plāna izpildei pietrūka 3,8 miljoni eiro, kas saistīts ar PVN ieņēmumu samazināšanos tādās nozarēs kā elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana, tāpat arī uzglabāšanas un transporta palīgdarbību un kokapstrādes nozarēs. Lielākā nodokļu ieņēmumu plāna neizpilde bija akcīzes nodoklim, kur ieņēmumi par 14,1 miljonu eiro jeb 7,7% nerasniedza plānoto. Līdzīgi kā 2019. gadā joprojām vērojams, ka mazāki nekā plānots ieņēmumi tiek saņemti no akcīzes naftas produktiem un alkoholiskajiem dzērieniem.

Kopbudžeta izdevumi šā gada pirmajos divos mēnešos veikti 1 778,6 miljonu eiro apmērā, kas bija par 79 miljoniem eiro jeb 4,6% vairāk nekā 2019. gada attiecīgajā periodā. Jāizceļ subsīdiju un dotāciju kāpums par 37,6 miljoniem eiro jeb 12%, kas saistīts ar lielākiem izdevumiem veselības nozares finansēšanai, kā arī augstākiem izdevumiem ĀFP projektu īstenošanai zemkopības resorā. Kapitālie izdevumi kopbudžetā šogad divos mēnešos bija par 9,5 miljoniem eiro jeb 7,8% augstāki nekā pērn attiecīgajā periodā.

Izdevumi sociālajiem pabalstiem šā gada janvārī-februārī bija par 35,4 miljoniem eiro jeb 6,9% augstāki nekā attiecīgajā periodā pērn. Gada pirmajos divos mēnešos straujāk palielinājušies izdevumi slimības pabalstiem (+14,6%) un bezdarbnieka pabalstiem (+23,9%). Jāatzīmē, ka iepriekšējā gada pēdējā ceturksnī, pirms izmaiņām attiecībā uz bezdarbnieka pabalsta izmaksas ilgumu un apmēru, bija redzams jaunpiešķirto bezdarbnieka pabalsta skaita pieaugums. Sagaidāms, ka tuvākajos mēnešos, ņemot vērā COVID-19 izplatības sekas, būs vērojams intensīvāks izdevumu pieaugums slimības un bezdarbnieka pabalstiem, kas ietekmēs situāciju valsts speciālajā budžetā, kur pēdējos gados bija vērojams augsts pārpalikuma līmenis.

Atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2020. gadam" vispārējās valdības budžeta deficīts šim gadam tika noteikts 0,3% apmērā no

iekšzemes kopprodukta (IKP), taču, ņemot vērā apstiprinātos tautsaimniecības atbalsta pasākumus COVID-19 seku novēršanai, sagaidāms augstāks deficīta līmenis.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-pirmajos-divos-menesos-covid-19-ietekme-kopbudzeta-vel-nav-jutama>